

Stiftelsen Lantbruksforskning

Verksamhetsberättelse 2006

Böndernas egen forskningsstiftelse!

---

*Forskning och utveckling
för ett konkurrenskraftigt
lantbruk*

STIFTELSEN LANTBRUKSFORSKNING, SLF, samlar in pengar från lantbruksnäringen via avräkningspriser, återförda miljöskatter och avtal med branschorganisationer inom de gröna näringarna.

SLF har 14 olika forskningsprogram och pengarna som samlas in inom en viss näringsgren går endast till forskning inom det området. Som exempel går pengar som samlas in per slaktad gris till forskning på prioriterade områden inom grisenäringen som effektiva stallar och god djurhälsa. På detta sätt är forskningsresultaten direkt kopplade till var pengarna kommer ifrån.

Forskare ansöker om finansiering från SLF som beviljar medel för forskningsprojekt. Resultaten ska komma lantbruksnäringen tillgodo inom en kortare tidsperiod. I de beslutsgrupper som bestämmer vilka projekt som får pengar sitter lantbrukare, forskare, rådgivare och andra experter från lantbruksnäringen. Varje forskningsprogram har en sådan beslutsgrupp knuten till sig som består av personer med expertis inom det aktuella området.

Innehåll

Forskningschefen har ordet _____	2
Eva-Karin Hempel – ny ordförande _____	3
Nya och pågående projekt som har fått finansiering _____	4
SLF:s verksamhet _____	6
Forskartorget _____	9
Informationsverksamheten _____	10
Styrelsen _____	11
Kansliet _____	12

Forskningschefen har ordet

DU HÅLLER EN NY uppdaterad version av SLF:s verksamhetsberättelse i din hand. För att göra den mer anpassad till dagens behov har vi bantat den lite och lagt fler delar på vår hemsida lantbruksforskning.se. Där hittar du nu hela den sökbara projektkatalogen!

Tillväxt och företagande

Ett nytt forskningsprogram har vuxit fram under året med uppgiften att stärka de gröna näringarnas tillväxt och företagande. Programmet är ett steg mot LRF:s vision "Vi får landet att växa så att de gröna näringarna 2010 intar en tätposition i Sverige vad gäller tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft."

Mötesplats för forskare och bönder

Som ett led i det strategiska arbetet för SLF efterfrågas mer samarbete med andra forskningsfinansiärer, universitet och institut. Ett gott exempel på en ny satsning under året där många olika organisationer har samarbetat är Forskartorget. Dessutom fungerar Forskartorget som en mötesplats för lantbrukare, rådgivare och forskare med syftet att öka kunskapsutbytet.

Mark/växt-forskning och fältförsök

För att öka koordinationen mellan forskningen och fältförsöken avsattes under året pengar till Regionala Fältförsök. Under 2007 är dessutom en ny finansieringsmodell för forskningsprogrammet på väg. Istället för att alla forskningspengarna dras på spannmålsavräkningen kommer en del av

pengarna även att dras från växtodlingens förnödenheter samt en mindre mängd på avräkningen.

Ökat internationellt samarbete

För att bättre koordinera forskningssatsningar mellan Sverige och Danmark har mjölkprogrammet inlett ett samarbete över landsgränserna. Planen för hur samarbetet ska se ut arbetades delvis fram under 2006.

Jubileumsår

SLF har nu funnits i 10 år och verksamheten bedrivs på många sätt i samma anda som då stiftelsen startades. Trots detta har mycket utvecklats och förändrats. Arbetet under 2007 kommer bland annat att inriktas på framtagandet av en ny forskningsstrategi. Under 2007 kommer vi dessutom att omarbeta flera av forskningsprogrammen och söka nya finansieringsmöjligheter.

Eva Pettersson
Forskningschef

Eva-Karin Hempel

Ny ordförande, Stiftelsen Lantbruksforskning

– STIFTELSEN Lantbruksforskning ska finansiera forskning som både leder till en mer konkurrenskraftig livsmedelsproduktion och ger positiva effekter på miljön. Viktigt är också att finna mer effektiva sätt att nå ut med forskningsresultat till lantbrukarna. Det säger Eva-

Karin Hempel, SLFs nya ordförande.

– Viktigaste målet för forskningen på kort sikt är att ta reda på hur man kan öka produktionen av livsmedel och biobränslen, förbättra lönsamheten och samtidigt minska de negativa effekterna av växtodling och djurhållning, säger hon. Det handlar om allt från nya odlingstekniker och bekämpningsmedel till metoder för uppfödning.

Konsumenter och klimat

Inför framtiden betonar Eva-Karin Hempel vikten av att forskarna kartlägger hur vi kan förbereda oss för klimatförändringar. Med förflyttade klimat- och odlingszoner följer nya skadedjur och sjukdomar, men också nya odlingsmöjligheter. Hon konstaterar att med ett varmare klimat kan vi odla växter som i dag endast är möjliga på sydligare breddgrader.

– För att framgångsrikt kunna möta både klimatförändringar och konsumenternas efterfrågan gäller det att förpacka och förena resultaten av gammal och ny forskning utifrån ett nytt angreppssätt och nya frågor, menar Eva-Karin Hempel. Att skapa en livsmedelsproduktion som gagnar människans hälsa och välbefinnande och är djur- och miljövänlig är komplicerat och kräver en gränsöverskridande forskning.

Eva-Karin Hempel vill inte peka ut ett enskilt forskningsprojekt eller program som viktigare än ett annat utan menar att forskning inom respektive område är lika viktigt och det är många små framsteg som tillsammans och stegvis skapar utveckling.

Ny kommunikationsstrategi för fördjupad dialog

– Positivt är att det finns ett ökat engagemang och en ökad medvetenhet hos bönderna om forskningens betydelse, berättar Eva-Karin Hempel.

Bönderna har också ett stort ansvar för att bidra till ett lönsamt lantbruk och värna om såväl öppna landskap som en hög livsmedelskvalitet.

Den forskning som lantbrukarna tycker är viktigast och som de kan ha mest praktisk nytta av måste vara vägledande för SLFs forskningsprogram och finansiering.

– Forskningen är dock meningslös om resultaten inte når ut till lantbrukarna. SLF måste bli bättre på att lyfta fram och förmedla goda forskningsresultat. En ny kommunikationsstrategi är därför ett prioriterat område för styrelsen, som i höst fattar beslut om ny strategi, säger Eva-Karin Hempel och betonar också att hennes viktigaste uppgift är att synliggöra lantbruksforskningen.

Nya och pågående projekt som har fått finansiering beviljad under 2006

Forskningsprogram	Antal projekt	Beviljade medel (milj kr)	Insamlade företag och övriga finansiärer
Arbetsmiljö	9	3,4	LRF Försäkring • SLF, återförda miljöskatter
Bioenergi	15	5,2	Energimyndigheten • Värmeforskning Service AB • SLF, återförda miljöskatter
Häst	25	4,8	ATG • Agria • SLF • Formas
Kött	21	8,5	KLS Livsmedel ek. förening • Svenska Avelspoolen AB • Swedish Meats ek. förening • Nyléns Chark AB • Nyléns Et Hugossons kött AB • SLF, återförda miljöskatter
<i>Nöt</i>	7		
<i>Gris</i>	11		
<i>Lamm</i>	3		
Livsmedelsmarknaden (administreras av Formas)	(6)	(5,9)	Formas • Vinnova • SLF • Svensk Dagligvaruhandel • Livsmedelsföretagen • Dagligvaruleverantörernas Förbund
Mark/växt	50	27,9	AB Strängnäs Valskvarn • Bjäre Lantmän • Järrestads Härads Lantmannaförening • Kalmar Lantmän • Knisslinge- ortens Lagerhusförening • Kristianstadsortens Lagerhus- förening • SL Lokalföreningen Hörby • Svenska Foder AB • Svenska Lantmännen • Varaslättens Lagerhusförening • Lilla Harrie Valskvarn AB • Rosén Skaraborg AB • Skånefrö AB • Stocksbro Kvarn AB • Svalöf Weibull AB • AB Hallands Frökontor • SLF, återförda miljöskatter
Mjök	36	15,6	Arla Foods • Falköpings Mejeri • Gefleortens mejeri- förening • Gäsinge mejeriförening • Milko ek. förening • Normejerier • Skånemejerier ek. förening • SLF, återförda miljöskatter

Forskningsprogram	Antal projekt	Beviljade medel (milj kr)	Insamlade företag och övriga finansiärer
Potatis	10	3,9	GRO/potatis • FoU Potatis Syd • Svensk Matpotatis-kontroll • Lundell Eriksson Vegetab Comp AB • Skaraborgs Potatis AB • Solanum i Kalmar AB • Swegro AB • Outinens Potatis AB • SLF, återförda miljöskatter
Potatisbladmögel	3	1,2	Stiftelsen Forskning om Skördeskador • och samma som i forskningsprogram Potatis
Slaktfjäderfä	5	1,6	Svensk Fågel Service AB • Stiftelsen Sveriges Kyckling-uppfödare • SLF, återförda miljöskatter
Sockerbetor	6	3,1	Stiftelsen Svensk Sockerbetsforskning • SLF, återförda miljöskatter
Tillväxt och företagande/kooperation	14	4,8	Svenska Lantmännen • Lantbrukarnas Riksförbund (LEAB) • Svensk Mjök AB • Landshypoteks Forskningsstiftelse • SLF, återförda miljöskatter
Trädgård	16	5,3	Stiftelsen Lantbrukets Utveckling, återförda miljöskatter
Vall och grovfoder	6		SLF, revalveringsmedel
Växtförädling	7 (7)*	5,6 (6)*	SLF, återförda miljöskatter * Formas projekt inom parentes
Växtnäring/växtskydd	30	10,4	SLF, återförda miljöskatter • Stiftelsen Lantbrukets Utveckling
<i>Metod och teknik</i>	9		
<i>Forskning och utveckling</i>	21		
Totalt (Inkluderar ej Livsmedelsmarknaden och Vall/grovfoder)	247	101	

För information om vilka projekt som har fått pengar se projektkatalogen på www.lantbruksforskning.se

SLF:s verksamhet under 2006

UNDER ÅRET GENOMFÖRDES två ansökningsomgångar (1 februari och 3 oktober). Totalt inkom 558 ansökningar

Sammanlagt har 101 miljoner kronor beviljats under 2006 fördelat på 247 nya och pågående projekt.

”

101 miljoner kronor har beviljats under året

Återförda miljöskatter

Totalt har 100,6 miljoner kronor i återförda beskattnings- och handelsgödselskatter överförts till SLF under året. Av dessa var 36,2 miljoner avsedda även till informations- och rådgivningsinsatser i samråd med LRF och Jordbruksverket enligt regeringens regleringsbrev. Återföringen av miljöskatter resulterade i att samtliga program gavs ett finansiellt tillskott, vilket gjorde att verksamheten inom respektive program kunde bedrivas på en god nivå. Medel avsattes även till Greppa Näringen, en framtida kommunikationssatsning samt till utbildningar inför arbetet med vattendirektivet.

Forskningsprogram

Flera av Forsknings- och Utvecklings- (FoU) programmen förnyades under året vilket även innebar nya avtalsskrivningar med både nya och tidigare finansierare. De områden som berörts är arbetsmiljö, tillväxt och företagande, växtförädling och potatisbladmögel. Det sistnämnda programmet samfinansierades av SLF:s FoU program potatis och Stiftelsen för forskning kring skörde-skador och gällde

bara under 2006. Nedan får du en närmare inblick i hur arbetssätt och upplägg utvecklats inom 3 av SLF:s FoU program:

Tillväxt och företagande

FoU-programmen för kooperation och strategisk tillväxt slogs ihop under året och fick titeln "Forskning för de gröna näringarnas tillväxt och företagande". En ny beslutsgrupp tillsattes med en bred representation från näringen. Programmet syftar till att vara ett av LRF:s redskap för att uppnå visionen "Vi får landet att växa, så att de gröna näringarna 2010 intar en tät position i Sverige vad gäller tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft."

Mark/Växt

För att tydliggöra kopplingen mellan forskning och fältförsök avsattes 6 miljoner kronor till Regionala Fältförsök. Syftet var också att ett gemensamt finansieringssystem ska skapas i framtiden. Arbetet kring detta gjordes i en arbetsgrupp med representanter från finansierarna och SLF. Under

hösten 2006 har SLF presenterat den nya modellen för flera av finansierarna på deras egna mötesplatser. Finansieringsmodellen förväntas vara klar i juli 2007.

Mjök

Tillsammans med Svensk Mjök har ett nytt arbetsätt tagits fram inom FoU-program Mjök vilket innebär ett tydligare samarbete med Danmark. Samarbetet ska leda till en större samordning mellan vilka forskningsprojekt som får pengar och att gemensamt bygga upp samordnade projekt. Pengar som samlas in från svenska mjökproducenter kommer även i fortsättningen att gå till svenska forskningsprojekt.

Samordningen sker genom en gemensam svensk-dansk referensgrupp, som skall bedöma relevans och samverkansmöjligheter. Det nya arbetssättet innebär att det bara blir en ansöknings-

Detta hände under 2006

Mässor och konferenser

	Datum	Plats
Lantmästardagen	15 feb	Alnarp
Regional Jordbrukskonferens i Södra Sverige	1 mars	Alnarp
Regional Jordbrukskonferens i Norra Sverige	2 mars	Umeå
Häst 2006	10-12 mars	Västerås
LRF:s riksförbundsstämma	30 maj-1 juni	Piteå
Forskartorget/Borgeby Fältdagar	28-29 juni	Borgeby
Forskartorget/Vall 2006	8 aug	Vreta kloster
Djurhälso- och utfordringskonferens	23-24 aug	Skövde
Greppa Näringen seminarium	7 sep	Falkenberg
Forskartorget/Elmia Lantbruk Djur och Inomgård	18-21 okt	Jönköping

Seminarier

	Datum	Plats	Syfte
Potatisbladmögelseminarium	31 mars	Stockholm	Inför utlysning av extra forskningsanslag
Open Space Tillväxt och företagande	24 april	Stockholm	Inför ett nytt forskningsprogram
Hampa workshop	15 juni	Stockholm	Prioriteringar inom forskningsprogrammet bioenergi
Hästnäringens forskningsforum	12 sep	Stockholm	Inför ett nytt forskningsprogram och som marknadsföring
Bioenergi	27 sep	Uppsala	Spannmål för energiändamål

omgång per år för nya ansökningar eftersom det är viktigt med en synkronisering med Danmark. Första utlysningen sker den 1 februari 2007.

Beslutsgrupper

Alla beslut om vilka forskningsprojekt som ska få pengar fattas i beslutsgrupper för respektive program. Varje grupp har specifik kompetens inom det område som ska behandlas och består av lantbrukare, forskare och experter från lantbruksnäringen. Forskningsprojekten beviljas finansiering i ett år i taget, men får en planeringsram för projektets hela livstid (1-3 år). Varje år lämnar forskarna in en lägesrapport med ekonomisk redovisning.

Utöver att prioritera bland inkomna ansökningar är det också gruppernas uppgift att följa respektive projekt från början till slut och granska forskarnas slutrapporter. Varje beslutsgrupp har under året haft minst två möten.

Styrelsen

SLF:s verksamhet leds av en styrelse med representanter från lantbruksnäringen och forskningen. Styrelsen fattar övergripande och långsiktiga beslut för stiftelsens verksamhet. Styrelsen ser till att forskningsprojekt som berör flera beslutsgrupper eller i övrigt är angelägna för lantbruksnäringen, kan finansieras. Styrelsen ska också verka för att utveckla finansieringssystem för ytterligare forsk-

ningsområden. SLF:s styrelse har under verksamhetsåret haft fem sammanträden. Under året har SLF fått en ny styrelseordförande, Eva-Karin Hemmel och en ny vice ordförande, Bengt Persson.

Kansliet

SLF:s kansli ser till att verksamheten fungerar och administrerar allt från ansökningar och ekonomi till kommunikation av forskningsresultaten. Kansliet tar fram underlag för styrelsens beslut och ser till att besluten verkställs. Det är också kansliet som har kontakt med finansiärerna.

Forskarna skickar in sina ansökningar till kansliet där de förmedlas till respektive beslutsgrupp. När beslutsgruppen fattat beslut är det kansliet som har kontakten med forskarna vad gäller kontrakt, utbetalningar och avslagsbrev.

På SLF:s kansli arbetade under hela året forskningschef Eva Pettersson, forskningssekreterarna Kjell Ivarsson och Nilla Nilsson-Linde, informator Josefin Kihlberg och ekonomiansvarig Catarina Svedborg. Informationsansvarig Anna Blomberg återkom till kansliet i september. Systemansvarig/assistent Martina Westborg slutade i november och ny assistent är Charlotte Bille.

Strategiskt arbete

Under året har SLF följt och bidragit till utredningen av SLU:s sektorsroll som lades fram den 1 november. Diskussionerna med jordbruksdepartementet kring återförda skatter har varit ett viktigt strategiskt arbete liksom kontinuerliga diskussioner med näringen om fortsatt finansiering av SLF:s verksamhet.

SLF har bidragit till LRF:s omvärldsanalys och har återkommande medverkat i diskussioner med LRF:s näringsinriktade utskott, som bland annat resulterat i flera gemensamma arrangemang.

SLF har medverkat i strategiska diskussioner med Stiftelsen Jordbruks- och Miljöteknisk Forskning (SJMF) med syftet att se över Institutet för jordbruks- och miljöteknik – JTI:s framtida finansiering.

SLF har tillsammans med Formas, Jordbruksverket och SLU Ekoforsk utvärderat ekologiska forskningsprojekt från de senaste sju åren.

Forskartorget

SLF HAR TILLSAMMANS med en rad andra finansiärer och forskningsorganisationer startat upp Forskartorget. Syftet med Forskartorget är att möta bönder på bönders vis eller åtminstone på böndernas mötesplatser. Därför arrangerades Forskartorget på tre stora mässor under 2006: Borgeby Fältdagar, Vall 06 och Elmia Djur och Inomgård.

På Borgeby Fältdagar presenterade Forskartorget förutom en monter i stortältet också en seminarierie med temat "Forskning lönar sig".

Till Elmia kom ca 60 forskare från sju olika organisationer och bemannade en av de stora monterarna i Hall B och körde dessutom välbesökta miniseminarier från scenen i montern. Besökarna flockades och resultatet blev succé!

Enligt en intervjuundersökning som gjordes efter Elmia hade nästan hälften av besökarna uppmärksammat vart man skulle vända sig med sina frågor. Ca 6000 personer besökte torget och 60% tyckte att besöket var intressant. Genomslaget i

”

60 forskare på Elmia

lantbrukspressen var också stort med många positiva artiklar som följd. Mässdeltagandet förstärktes dessutom med en kortfattad hemsida på www.forskartorget.se.

Fräschare nyhetsbrev och Open Space

Informationsverksamheten på SLF under 2006

MÅNGA NYA IDÉER har gjorts till verklighet under året som gått. Bland dem har Forskartorget varit den största nya satsningen. Men SLF har också anordnat och deltagit i en rad seminarier om skilda ämnen som potatisbladmögel, hampa och hästforskning.

”

*Kreativiteten sprudlade
på tillväxtmöte*

För att starta upp ett nytt sammanslaget forskningsprogram för Tillväxt och företagande krävdes en genomarbetad plan och därför arrangerade SLF ett möte den 24 april. 2006 var ett rymdinspirerat år och för att inte halka efter Fuglesang anordnade SLF ett "Open Space"-möte vilket innebär att agendan sätts av de personer som kommer på mötet. Kreativiteten sprudlade och massor av nya idéer

kunde sammanställas till ett spännande forskningsprogram efter mötet.

Nyhetsbrev

Nyhetsbrevet "Nytt om forskning" fick ett nytt utseende under året, med fler foton och modernare layout. Som vanligt utkom "Nytt om forskning" med kortfattade resultat från många av de projekt som slutrapporterats under året. Under året utkom 4 nummer av nyhetsbrevet och upplagan ligger stadigt på ca 8 300 nummer. Dessutom utkom ett nummer av nyhetsbrevet "Forskning lönar sig". Detta nyhetsbrev fokuserar på projekt vars resultat bidrar extra mycket till ökad lönsamhet för den enskilde lantbrukaren. I årets nummer diskuterades fördelarna av maskinsamverkan och bildandet av driftsbolag.

Nyhetsbreven publiceras också på hemsidan www.lantbruksforskning.se och ca 480 personer får e-postutskick varje gång ett nytt nyhetsbrev har kommit ut. Detta innebär en ökning med ca 100 e-postprenumeranter under året.

Temaskrift om arbetsmiljö

Till sommaren utkom ett nummer av skriften "Mer om forskning" som sammanfattar resultat från flera års forskning inom ett program. I detta fallet handlade skriften om arbetsmiljöforskning vilket i övrigt har varit ett hett ämne under året. Skriften fokuserar på en rad olika ämnen som olycksfall, cancerrisker med bekämpningsmedel och barnen i lantbruket.

www.lantbruksforskning.se

SLF:s hemsida fick en mindre ansiktslyftning med lite nya bilder på framsidan som ska göra det lättare att hitta till rätt forskningsprogram. Alla notiser som publiceras i nyhetsbrevet finns också på hemsidan och är sökbara per område.

Styrelsen

Efter augusti 2006

Eva-Karin Hempel
LRF
Ordförande

Hans Agné
Svenska Avelspoolen

Kristina Glimelius
SLU

Sören Kihlberg
Arla Foods

Carsten Klausen
Svenska Foder

Sören Kvantenå
Swedish Meats

Sten Olsson
Djupadals
Fruktodlingar

Nils Orrenius
Svenska
Lantmännen

Bengt Persson
LRF
Vice ordförande

Jan Rundqvist
Föreningen foder
och spannmål

Eva Pettersson
SLF
Sekreterare

Ledamöter före augusti 2006

Stig Lindén
LRF
Ordförande

Robert Henriksson
GRO

Kansli

Eva Pettersson
Forskningschef
08-787 54 11
eva.pettersson@lrf.se

Kjell Ivarsson
Forskningssekreterare
08-787 54 23
kjell.ivarsson@lrf.se

Nilla Nilsson-Linde
Forskningssekreterare
070-662 74 05
nilla.nilsson-linde@lrf.se

Anna Blomberg
Informationsansvarig
08-787 51 53
anna.blomberg@lrf.se

Josefin Kihlberg
Informatör
08-787 51 54
josefin.kihlberg@lrf.se

Catarina Svedborg
Ekonomiansvarig
08-787 52 76
catarina.svedborg@lrf.se

Charlotte Bille
Assistent
08-787 53 95
charlotte.bille@lrf.se

Martina Westborg
(Slutade november
2006)

UPPLAGA: 1000 ex. ANSVARIG UTGIVARE: Eva Pettersson

PROJEKTANSVARIG: Josefin Kihlberg. GRAFISK FORM: IdéoLuck AB #070120

FOTO: omslag: Alex & Martin, bildarkivet.se, insidan: Hanna Arvidsson, sid 2: Lasse Modin och Magnus Hesselroth, sid 3: Stewen Quigley och Magnus Hesselroth, sid 6: Alex & Martin, bildarkivet.se, sid 7: Annika Arnesson, sid 8: Magnus Hesselroth, sid 9: Anna Blomberg, sid 10: Magnus Hesselroth, sid 11: Stewen Quigley, Åke Sandström, Magnus Fond, Lena Johansson, Lasse Modin, Christina Säll, sid 12: Lasse Modin och Stewen Quigley, m.fl. sid 13: Andreas Offesson, bildarkivet.se

TRYCK: Alfa Print, Stockholm, april 2007

ISSN: 1654-2517

Hitta mer information om vilka projekt
som fått finansiering under 2006
i projektkatalogen på
www.lantbruksforskning.se

Stiftelsen Lantbruksforskning
105 33 Stockholm
Tel 08-787 50 00
Fax 08-22 68 30
www.lantbruksforskning.se